

Unokáimnak: Istvánnek

Budapest, 1962 január 5.

Kállay Sándor

Őszől-Őszig

1897—1898

IRTA

KÁLLAY SÁNDOR

BUDAPEST

1898

A parkban.

Lepkét hajszolva itt szaladgál
Elöttem egy kis barna lány,
S önkénytelen Te jutsz eszembe,
Te, nagy leány, Te, kis babám.

Igy, gondtalan futottál egykor
Te is e parkban fel s alá,
A míg a vágyad lepke volt még
És sólyom szárnyát nem kapá.

Igy játszál egykor . . S én most nézem
 E pajzán lányka mit művel,
 Ő benne látom gyermekséged
 A hajnal bájos fényivel.

Ilyen lehattél". . . S lám e lánykát
 Szeretni kezdem oly nagyon,
 Hogy ölbe kapva gyöngéd hévvel
 Kis arcját össze csókolom.

A cserje.

Szép ibolya nyiladozott
 Egy kis cserje alatt.
 S lám, a cserje kopasz ágán
 Zöld levélke fakadt.

És oly boldog most a cserje,
 Hiszen mindig látja,
 Milyen frissen, üdén virúl
 Az ő ibolyája.

„Nem vagyok én a magáé
 Csúf levelű cserje!
 Nem ér nekem légy dongást sem
 A maga szerelme!”

„Jobb szeretném — mond a virág —
Ha ága sem volna
Hozzám férhetne legalább
A nap szép sugára!”

Szegény eserjebokor erre
Sirva szólt a szélnek:
„Tépd le ágam levelestül
Az egekre kérlek!”

Tudja jól, hogy meg sinyli ezt,
S még tán ki is szárad . . .
. . . . .
Virulj lányka, én tudom, hogy
Meghalok utánad!

Hattyu dal.

Mikor beáll az őszi hervadás
Sárgulva hull alá minden virág . .
Mért siratnátok?! Hiszen virúltak,
S az új tavasz nekik új éltet ad.

Reggel felé a fényes csillagok
Ezrével tűnnek messzi, messzi el . . .
Mért siratnátok? Hiszen ragyogtak,
S ragyognak újra alkony jöttével.

Ha a hideg szél délre kergeti
A kis vándort, éneklő madarat
Mért siratnátok? Hiszen dalolt már
S tavasszal fészket újra ide rak.

.. Szivemben csak most ébred a tavasz.
Virágot nem hozott még életem.
Boldogság fénye nem kelt arczomon,
Felhő takarja egyre, szüntelen.

Dal van szivemben, vidám daltól zsong;
De érzem, érzem, oly beteg vagyok,
Mikor fölérne ajkamra a dal:
Az ajk már néma lesz . . . sirassatok!

Terka napja.

Naptáromon áll följegyezve,
Hogy máma „Terka napja” van.
S a mint tünődve nézdegélem
Sóhajtva fölhangzik szavam:

Hazudsz, te irás! Terka napja
Nem máma van csak, nem bizony! . . .
Mióta szép szemébe néztem
A Terkéé minden napom.

Névnapijára.

Tudom, hogy más a névnapijára
Értékesebbel lepte meg.
S talán e kis virágot látva
Fösvénynek is tart engemet.

Pedig e kis virágszál nékem
Mégmérhetetlen nagy vagyok,
S épen mert fáj megválnom tőle
Magának ezt azért adom.

Ezt akkor loptam el magától
Mikor könnyesepp hult képire
S a fájdalomnak harmatgyöngyét
E kis virág törülte le.

Legyen magánál e virágszál
S ha köny fakad megint szemén:
Mig ezt a kis virágot őrzi,
Letörli az . . . le törlöm én.

Csók.

A taps, mint orkán dörgött, csattogott.
 Nem volt a ki nem tapsolt volna ott.
 Hisz oly szépen szavaltad drága kincs:
 „Nem csók az hidd el, a mely tiltva nincs!”

De most . . . de most . . . szavadnál foglak ám:
 . . . No . . . adj egy csókot, drága kis babám!
 Hiszen csókod még csak csók sem leszen,
 Mert nem tiltom, hogy csókot adj nekem!

A vágy.

Nem voltam eddig nagyra vágyó,
 A mit kívántam az csupán:
 Hajlékom légyen zöld erdőben
 És néma társam a magány.

Ne tudja senki, merre élek,
 Ne tudjam én se más baját;
 S a mult emléke — őszi napként —
 Lelkemre szórja sugarát.

De most oh, érzem, hogy szivemben
 Új vágyak keltek s oly nagyok,
 Hogy enyhítésére a földnek
 Minden java sem volna sok.

Mi kincse van e nagy világnak
Előmbé rakja azt a nép,
S virággal hintsék azt az utat,
Lábam melyen csak néha lép.

Hozsánna, fény, öröm kíséren
S a szómat lesse a világ,
Mely millióknak vészt jelenthet
És millióknak üdvöt ad.

S ezt mind azért, hogy e hatalmat
Átadjam néked kedvesem,
És én előtted földre hullva
Parancsod várjam szüntelen.

Javulás.

Lelkemnek minden szép virágát
Neked, neked köszönhetem.
Saját erőmből dudva, gyom csak,
Mi felburjánzott lelkemen.

De szép szemed varázslatára
Eltűnt a bűn s vad indulat;
Most jó vagyok, mert szép lelkekről
Egy kis, picziny rész rám tapadt.

Irigy vagyok . . .

Irigy vagyok az emberekre,
 Mert köztük nincs, ki úgy szeretne,
 Mint én tégedet . . . .
 Annyit szenvedek! . . . .
 Ha férfi szemmel megcsodálják
 A külsődöt, vagy lelked báját,
 Félek, hogy tisztaságodat
 Megsérti szem, vagy gondolat.

Irigy vagyok minden virágra,
 Mert az nézésedet kiállja.
 De ha rám veted
 Égő nagy szemed:
 Érzem szívemnek dobbanását,
 Minden csöpp vérem nyargalását
 S félek, hogy egy ily percz alatt
 Egyszer csak szívem megszakad.

Irigy vagyok minden kavicsra,
 Lábacskád azt szét nem tiporja;
 De ha kis kezed
 Érint engemet:
 Érzem, megszüntem ellent állni
 S vágyad ha eltudom találni,
 Melyet titkolsz, mert szertelen,
 Embert ölök, csak meglegyen!

Ő és én.

Virágos kert Ő, mely fölött
 Ragyog — miként a nap — kedélye,
 S vidám dalt, éneket fakaszt
 Ajkán, mely a kert fülmiléje.

Az én éltem is kert . . de haj,
 Sirok, s szomorú füzek kertje;
 Sohaj szelében óra, perc
 Sárgult levélként hull, pereg le.

De az ő kedve lellem is
 Ha néha, néha beragyogja:
 Vidám dal s boldogság leszen
 A temetőnek is lakója.

Szerelmed.

Milyen boldoggá tesz
 A szerelmed engem!
 Ezt a boldogságot
 Álmodni sem mertem.

Nem, mert elmondhatnám
 Csupa hiúságból,
 Hogy a legtisztább szív
 Én érettem lángol,

Nem, mert tekinteted
 Az egekbe emel,
 És azt nem reméllem,
 Hogy az enyém leszel,

Azért boldogít csak
 A szerelmed engem:
 Mert ha meghalok lesz,
 Ki sirjon felettem.

Rokon.

Az ablakhoz van vetve ágya
 Hogy embert lásson a beteg.
 De kis szobája ablakára
 Fátylat vont már a szürkület.

Oly néma minden itt körülte . .
 A kályhában tűz sem lobog . .
 Minden barátja elkerülte . .
 Szegény : tehát nem új dolog.

Csak egy van a ki el mer jönni
 S vírraszt is itt sok éjszakán,
 És könnyes arcát törli . . törli . .
 Ő is beteg, szegény leány!

Ma is megjött a szürkülettel
Remegve ül az ágyra le.
Szeretne sírni, hej, de nem mer
Csak vergődik fájó szive.

„Csinálj tüzet . . . oly nagy hideg van . . .
Gyujts lámpát is . . . sötét van itt . . .”
A kis leányka meg se mozzesz
Csak fojtja vissza könnyeit.

„Mi az ? nincs ? nincs ? ah, szólj, beszélj hát !”
A lány nem szól, csak felzokog,
És tapogatja kis kabátját
Mit érhet e silány dolog ?

„Nincs ? nincs . . . de várj csak . . . van barátom,
Ha kérek . . . ah, de még se' . . . nem !
Most még hiszem, hogy jó barátom
Kockára nem teszem hitem !”

„Van egy rokon, abban csalódnom
Lehetetlen, hisz úgy szeret ! . . .
Írj, írj neki jó kis leányom,
Írj egy szép kérő levelet.”

„Anyámban testvérét siratja
S ha megtudja, hogy szenvedek
Saját vérét csak el nem hadja . . .
Írj . . . írj . . . hisz oly nagyon szeret !”

„Írd, írd meg, hogyha nem segítne
Éhen vesznék el csak hamar . . .
Írd meg : szívem minden reménye,
Hogy őt meghatja e sohaj.”

A kis szobának ablakára
Sok fátylat vont a szürkület
Mióta elküldé a leányka
Azt a szép kérő levelet.

A kis szoba beteg lakója
 Mindegyre gyöngébb, betegebb . .
 A lány hiába ápolgatja :
 Lelkén, hitén van most a seb.

A kis leány minden ruhája
 Egy zord napon gazdát cserélt.
 Mi sem maradt . . s nem sír utánna
 Öröm köny lepte el szemét.

Ragyog az arcza, mint belépked
 A kis szobának ajtaján :
 „A bácsid . . lásd . . no, itt a pénzed!
 Ő küldte mind . . mind !“ szolt a lány.

„A bácsikád . . ah . . drága lélek !
 — A lányka mélyen elpirult. —
 „No, lásd, szeret ő most is téged !“
 S magában mondá : nyomorult !

Soirée.

Egész sor ablak tündökölve
 Világát szórja szerte szét.
 Az átszivárgó tánczenére
 Hallgat, vár, les az utca nép.

És a kocsik még egyre jönnek.
 Kiszáll belőlük az . . meg ez . .
 Én félre állok . . meg ne lásson
 A ki barátjának nevez.

Ott fönt, a fényes nagy szalonban
 Hiszem, keres tán némelyik,
 Nem sejtve, hogy az utczanéppel
 Hallgatva, némán állok itt.

És nézem azt a fényes sugárt
Az ablakon mely átlövel;
S kinyújtott karként híva csábit:
„Segítlek, viszlek messzi fel!”

Nem, nem megyek, hiába szórtok
Oly csábos, hívó fényt reám.
Kiesiny szobában féltő szívvél
Vár rám egy árva kis leány.

Nem is tudod. . .

Nem is tudod, te, drága szentem,
Hogy én az este mit műveltem.
Hiszen már bűbájos szemedre
Fátylát az álom rá lehelte.

Hozzád mentem s ott állva térden
A jó Istenkét arra kértem:
Tartson meg ilyen tiszta jónak,
Hogy mindig csak rólad daloljak!

Hallod, hallod . . .

„Hallod, hallod, a késő éjben
Milyent sohajt a téli szél?
A lombtalan, didergő fáknak
Vajjon, miről, miről beszél?“

„Csak azt tudom, hogy nem te rólad;
Mert hogy ha rólad szólana:
Egy percz alatt virág boritná
Az ágakat, s nem zuzmara!“

A gerlicze.

Messzi, messzi távol innen
Regényes szép völgy ölében
Egy kis gerle pár lakott.
Járhatott bárki ezerszer
Arra, — mást mint szerelemmel
Telt sóhajt, nem hallhatott.

Csakhogy egyszer így szólt Ámor:
„Örökös szerelmi mámor
Még gerlének sem való . . .
Ha a szivben soh'se támad
Egy kis féltés, egy kis bánat.
Szeretni sem volna jó.“

Ámor, Ámor, gonosz angyal,
 Mily nagy sebet ütsz nyiladdal
 Egy kis gerlicze szivén!
 Máshoz repült át a párja.
 S most ez árva h'jába várja
 Vissza őt . . . . . úgy sír szegény!

Vigasztalódj, ne sirj gerlém!
 Nem oly nagy baj . . . föl sem venném!
 Csirippeli a veréb.
 „Hogyha ő elhagyott téged
 Keress, s találsz ezer férjet,
 Ezer sziv dobog feléd!”

„Gerle madár gyöngé szivé”
 — Szólal meg a filemile —
 „Nem oly romlott, mint tied!
 Ugy-e, gerliczém, feledni,
 Kit oly hön tudánk szeretni
 Soha, soha sem lehet!

„Egy van, mi még vigasztalhat,
 Szivedre balzsamot adhat:
 Jer, oh, jer el én velem.
 Amott, a zöld bokor alján
 Enyhíti fájdalmad talán,
 Kesergő, bús énekem.“

„Csacska beszéd!” — szól a vércse —
 „Nem hoz soha irt a szivre
 Holmi ábrándos dana!
 Őld meg hitvány, hűtlen párod!
 Nyugalmadat földtalárod,
 Ha vonaglik ajaka!

„Véres bosszú! Mily pórias!”
 Szólott megvétéssel a sas,
 S megrezgeti szárnyait.
 „Tartsd meg, gerle, a mit mondok:
 Bosszu a milyen rút dolog,
 Ép oly gonoszra tanít!”

„Légy büszke, mint én gyermekem!
 Hiszen a megcsalt szerelem
 Nem megtorlást óhajt, vár.
 De a bűnöst kitagadni,
 Undorral eltaszítani
 Kötelesség, kis madár!

„Mégvetem . . . meg . . .“ mond a gerle . . .
 Hej, de azért mély keserve
 Csak szorongatja szívét.
 „Reá többé soh'sem nézek . . . . .
 No, várj, no várj . . . hűtlenséged
 Megbánod, te csalfa, még!”

A sok madár mind elröpül,
 Csak ő maradt ott egyedül,
 S elmereng a multakon.
 És belátja, hogy . . . hiába! . . .
 Öröknek hitt boldogsága
 Most már puszta, puszta rom.

A mig elmélázva ott áll
 Hűtlen párja, lám, vissza száll
 S bűnbánással esdekel:
 „Bocsáss meg, édes angyalom!
 Miként történt, nem is tudom,
 De . . . de . . . oh, . . . ne űzz te el!”

„Ejnye rossz, csunya hűtlen!
 Hát ez az örök szerelem?
 Mit tegyek most én veled?!
 Fogadd fel, hogy ezutánra
 Nem is nézesz soha másra . . .
 S én . . . megbocsátok neked!”

Férfi és nő.

Férfi: „Ha el is távozom
 Legyek azért veled :
 A szivedbe zárva
 Őrizd a képemet.
 Ki ne törülhesse
 Onnan sem a bánat,
 Sem minden viharja,
 Sem minden öröme
 Az egész világnak ! . . .
 Én keltsem lelkednek
 Minden érzeményét,
 Minden boldogságát
 És keserűségét.
 Csak az Istentől várj
 Éltet, üdvösséget :
 De én legyek a te

Urad, Istenséged ! . . .
 És a szerelmünkért,
 Ha a sors kívánja,
 Szemre hányás nélkül,
 Örömmel szánd magad
 Vértanu halálra ! ! . . .
 Ez a kívánságom ;
 Most szólj te, édesem !“

Nő: „Csak szeress, s nincs vágyom,
 Más semmi, semmi sem !“

Férfi és nő.

Férfi: „Ha el is távozom
 Legyek azért veled :
 A szivedbe zárva
 Őrizd a képemet.
 Ki ne törülhesse
 Onnan sem a bánat,
 Sem minden viharja,
 Sem minden öröme
 Az egész világnak ! . . .
 Én keltsem lelkednek
 Minden érzeményét,
 Minden boldogságát
 És keserűségét.
 Csak az Istentől várj
 Éltet, üdvösséget :
 De én legyek a te

Urad, Istenséged ! . . .
 És a szerelmünkért,
 Ha a sors kívánja,
 Szemre hányás nélkül,
 Örömmel szánd magad
 Vértanu halálra ! ! . . .
 Ez a kívánságom ;
 Most szólj te, édesem !“

Nő: „Csak szeress, s nincs vágyom,
 Más semmi, semmi sem !“

Szerelem.

Hányan kiejtik ezt a kis szót,
S nem is sejtik, hogy mit jelent!
Mert én mégis csak megtanultam
Áldjam, vagy szidjam a jelent?

Most, most tudom csak, mi ez egy szó.
Egész föld, meny, egész világ
Soha annyi üdv s bánatot,
Mint ez egy perc alatt, nem ád!

A kis szoba.

„Ha itt vagyok“ — mondottad egyszer —
„Te melletted, kicsiny szobádba,
Ugy elfelejteti szerelmed,
Hogy Terka oly szegény s oly árva.“

„Te most szeretsz . . . Ha átölelsz és
Egy forró csókot nyomsz a számra
Oly boldog nines a nagy világon,
Mint én vagyok a kis szobába.“

„De . . . Istenem ! . . . Ha nem szeretsz majd . . .
Türj akkor is meg néha, néha,
Szívemnek megvetett virágát
Sirassam mindig itt, szobádba'.”

Oh merre jársz, oh, merre vagy most?
Én kérdem fájó könyűt sirva . . .
Jut-e időd a nagy világban
Gondolni most a kis szobára.

Féltékenység.

„A mennyi nő, mind csalfa, hűtelen!“
Szálló ige ez úton, útfelen.
S mikor szivedben friss virág fakad,
A féltés férgé már szirmán tapad.

E bamba, hitvány kósza szóbeszéd,
Mely vádolja a nők becsületét,
Lelkedbe furja féregként magát
S a képzeletnek ólmos szárnyat ad.

Alant röpköd kietlen láb felett
S rágalmakat kiált a képzelet.
S a kit imádnod szívből kellene,
Hinárral, sárral szórja azt tele.

Hervadás.

Mondd, mit kívánsz, mit hozzak néked,
 Mondd édes, jó kis betegem.
 Ne ismerjen most vágyad féket,
 Kívánj akármi drága szépet
 Én esküszöm, hogy megleszen!
 „Oh, csak virágot adj nekem!” . . .

Virágot? . . . S nem mást . . . Hiszen virággal
 Behintve, szórva nyoszolyád.
 Jácint, rezedá, ibolya, szegfű
 Testvéredként mosolyg reád.
 És pipacs van hajadba tűzve,
 Ziháló kebled ékessége
 Egy rózsabimbó s lilium . . .
 Még harmat is van: arczodon.
 Ne kérj virágot! Áldozat,
 Mit én most néked tenni vágyom.

Kérd szivem vérét lelkemet,
 Kérd üdvösségem, kérd halálom,
 Oh, csak ajkad mosolya keljen!!
 „Virágot adj . . . virágot nékem!”

A kimerültség ólom sulya
 Szemed pilláit egyre nyomja.
 A kebled már alig piheg . . .
 Virágos ágyon hervadozva
 Habár virághalom temet,
 Virágokért dobog szived.

Ha elakad szived verése
 Az istenség, ah, meg ne értse
 Szavam, mikor virágot látok,
 Mert örülteként kiáltok átkot
 Reá, hogy így ver engemet,
 A mért helyébe istenül
 Téged — oh, téged — tettelek!!

Ha tudnák.

Nap sugára játszadozik
 A nyiló virággal
 Fényözönben, illatárban
 Csattog a madár dal.

Lehulna a virág szirma,
 Madár elhallgatna,
 Ha tudnák, hogy te beteg vagy
 Drága kis leányka.

Az én virágom.

Az ég dörög, villámot szór a felhő.
 Vihar ledönti erdőnk tölgyeit.
 A sziklák közt zúg, tombol vad dühében
 A szél, halált és pusztulást sivit.

A kis virág meghajlik félve, fázva,
 Szirom mi van rajt, az is egyre hull.
 Nem is reméll már szebb időt szegényke,
 Csak várja perczét a mikor kimúl.

De egy virág nem fél a fergegetgtől,
 Nincs oly vihar, mely benne kárt tehet!
 Hiszen szivemben szép szemed fakasztá
 S te ápolod, s őrzöd: szerelmemet.

Miért remegsz ?

Miért remegsz ? .. Ne félj .. Ne sirj. . . .

Egy csók volt csak, csupán . . . .

Miért zokogsz ? Vádol szived,

Vagy bánt, hogy megtudám ?

Egy csók ! . nó lám . . . és ennyi könny !

Egy szikra, s ennyi füst ! . . .

Nézz hát reám . . . hisz nincs miért

Szemed hogy földre süsd.

Oh, jól tudom : engem szeretsz.

Ne esküdj, hiszem . . .

Egy pajzánul megtört csókért

Ki volna hűtelen ?

Nem egynek nyílik a virág . . .

Én önző nem vagyok . . .

Ha boldogságot nyújt, szaladj

Hozzá, ott vár a csók !

No, nó, ne sirj . . nem üzlek én,

Sőt hivlak édesem:

Ha fáj a csókjá majd nagyon,

Jer, sirj itt keblemen !

Lehullott csillag.

Megtörtént hát, mitől én soh' se féltem :
Lehulltál, buktál fényes csillagom.
Pedig hittem, hogy míg csak tart az éltém
Tündöklésed mindig csodálhatom.

Oh, mért nem tudtam felfogni bukásod ? !
Vagy mért nem eshettem én is veled ? !
Nem érezném köztünk a távolságot,
Nem szégyelném kiállni most neked, —
Nemcsak neked : az egész világnak,
Hogy én téged még így is imádlak !

Szobor.

Elrejtve állt virág s fák otthonában.
Más földi szem nem látta, mint enyém ;
Mert hozzá menve, bájit hogy csodáljam,
Az utamat utvesztővé tevém.

Nem látta más, csupán a nap sugára,
Mely áttöré sötét lombsátorát,
Hogy glóriát szőjjön szűz homlokára
S arannyal hintse lenge fátyolát.

Érinteni e szobrot nem merészlém.
 Hisz oly fehér, hisz oly szeplőtelen,
 Hogy foltot ejtne tiszta márvány testén,
 Ha hozzá érne porbúl lett kezem.

Ő benne láttam mindazt testet öltve,
 Mi jó, mi szép, mi tiszta, szent dolog.
 És elhittem: e kőnek belsejébe'
 A legtisztább, a legjobb szív dobog.

De egy napon — míg őt rajongva néztem —
 Egy szélroham lebbenté fátyolát.
 És oh . . . iszony! . . . majd megfagyott a vérem . . .
 Egy folt tarkítja teste szép havát.

Egy folt a testén! . . . Vésőért rohantam . . .
 Megtisztitom hát s minden rendbe' lesz!
 De munkámmal a mint tovább haladtam
 Meggyőződtem, hogy: nem márvány biz' ez!

A mint karczoltam, egyre nőtt a foltja.
 Lehullt a máz s alatta sárga föld!
 Vésőmet, mert megvoltam csalva lopva,
 Hozzá ütém, s a szobrom össze dőlt.

Csak egy csapás! . . . s elég, hogy össze dőljön!
 Hát nincs, mi tartsa, nincsen hát szive?!
 Megundorodva láttam ott a földön,
 Hogy nem tömör: üres a belseje! . . .

Megbüntethetnélek.

Megbüntethetnélek, meggyötörhetnélek,
Éreztetném most hatalmammat.
Nem visz rá a lélek . . Ne mondhasd te rólam,
Hogy téged még én is bántottalak.

El ér a sors keze úgy is nem sokára,
Megtörsz, — tudom — a nagy csapás alatt.
És ha látnálak a kinok tengerében,
Örökké fájna, hogy bántottalak.

Nem fogsz elűzni ?

„Nem fogsz elűzni, hogyha egyszer
Te hozzád én bezörgetek ?
Nem fogsz-e engem félre tolni,
Mikor lábadhoz térdelek ?
Meghallgatod szívem beszédét ?
Letörlöd-e lelkemnek véréit,
Mely fátylat von mindkét szememre
És arcom pirját mossa egyre ?
Vagy eltíporsz, mint férget engem
És meg se látod szenvedésem ?“

„Oh, engedj, engedj föl magadhoz,
Meggyógyulok, ha ott leszek.
Hiszen derüt, fényt hoz szívemre
Ott fent a régi környezet.“

Minden zugában kis szobádnak
 Rám édes múlt emléki várnak ;
 Minden kis tárgy tündér világra
 Emlékeztet, melynek királya
 Én voltam, egykor, én, ki tőled
 Most megtűrést kér s nem szerelmet !“

„Nem üzlek el, de gyógyulást már
 Én nálam lelked nem talál.
 Megváltozott minden körültem,
 Mióta engem elhagyál.
 Eltűnt a fény, a dal, a mámor,
 Eltűnt a meny kicsiny szobámból.
 Mi itt van: gyászos szürkeség,
 Haldokló élet, s pusztá lég.“

Megvetés.

Hiába kérsz, hiába tördeled már
 Kétségbe esve reszkető kezed !
 Szivem többé azt vissza nem fogadja,
 A kit — mint téged — egyszer megvetett.

Szánalmat kelthet könyeidnek árja,
 A gyűlölet is néha megbocsát.
 De akkor is még élni fog szivemben
 A megvetés, ha elfojtom szavát.

Vége.

Ha a küzdelemben
Kifáradt a lelkem,
Biztató szavadból
Ujra erőt nyertem.

Hogyha sebet kaptam
Egyik-másik harcban
Gyógyító balzsamért
Te hozzád szaladtam.

Megérinté ajkad
Nedves szempillámat,
S mint a nap hevétől
A harmat felszárad,
Úgy szállt el a bánat.

De most vége, . . . vége . . .
A múlt üdvössége
Karjaidba vissza
Már hiába csábit.
Ott vivná szerelmem
Az önérzet ellen
Örökös csatáit.

Ne sirj előttem . . .

Ne sirj előttem ! . . Vagy ha könnyüdet
Elfojtani nem bírja már erőd :
Ne halld szavam ! . . Hazug lesz ajkamon
Minden hang, hogy ha látok sirni nőt.

Ha sirsz, legyen bár bünöd rengeteg
Szívem részvétre hajlik s megbocsát ;
S a kéz, előbb bár sujtani akart,
Letörli szép szemed könny-fátyolát.

Ha sirsz, talán én kérlek : nosza, jer,
Borulj ide, szívem így is szeret . . . .
Aztán ha múlt a könny s a fájdalom :
Ismét csak megvet, megvet tégedet.

Átvennem bünödet.

A nit elköveltél : megbocsátja lelkem.
Fájó zokogásod szájalomra indít.
Örömmel tenné át szívemre szerelmem
— Szegény kis leányka — a te szenvedésid.

Kétségbe esésed szállna bár szívemre,
Kisérné bár léptem megvetés, gyalázat :
Ajkamról panaszos sohaj nem röppenne,
Ha téged büntelen s boldogan látnálak.

Miért beszéljek , . .

Miért beszéljek szenvedésről ? . . .
 Mért mondjam el, mi fáj nekem ?!
 Annak, ki fájdalma nem érzé,
 Ugy is csak pusztá szó leszen.

Miért beszéljek szenvedésről ? . . .
 Annak, ki érzé azt, mint én,
 Kegyetlenül csak fölszakitnám
 A heggedő sebet szivén.

Hogyha megtisztítna.

Hogyha megtisztítna
 Szemem könye téged :
 Könynyé válna könnyé lenne
 Minden esőnyi vér szivembe'
 S mind elsírnám érted.

Hogyha elfojtaná
 Zokogásom hangja
 Azt a téged sujtó vádat :
 Úgy zokognék te utánad,
 Hogy szivem szakadna.

Dalok.

I.

Az ölemben ültél
 Keblemre hajolva . . .
 Némák voltunk mind a ketten . . .
 Úgy szaladt az óra!

Reám tekintettél
 S azt kérdezted tőlem:
 Tartani fog mindig, mindig
 Lángoló szerelmem?

Azt feleltem: mindig . . .
 És úgy elgondoltam,
 Hogy ezzel a szóval: „mindig“
 Mily keveset mondtam.

Most, hogy balra mentél,
 Én meg jobbra tértem,
 Azt kérdezted: „lehet-e még
 Jobb időt remélnem?“

Soha! Azt feleltem . . .
 És eliszonyodtam . . .
 Soha . . . soha . . . e kis szóval
 Milyen sokat mondtam!

II.

Jól tudom, hogy merre viszen
 Most az utad téged ;
 Kikerülöm azt az utcát,
 Szaladok előled.

Itt bolyongok messzi, messzi
 És te nem is sejtéd,
 Hogy ott vagyok lépten, nyomon
 Így is te melletted.

III.

Vidám, zajos társaságban
 Én vagyok csak egyedül,
 Kinek fáradt pilláira
 Valami ránehezül.

Szótlan, némán üldögélek,
 Haza vágyom szüntelen,
 Puha párnák közt talán a
 Nyugodalmam fölfelelem.

. . . . .

Csöndes, kihalt egész város,
 Körültem nincs senki sem . . .
 Ébren vagyok, zajban vagyok,
 Oly hangosan ver szívem.

IV.

„Hogy ne zavard békességem
 Arra kérlek téged :
 Kis szobámnak a küszöbét
 Soha át ne lépjed !“

Kinézek az ablakomon
 S szívszakadva várom :
 Bár megszegnéd most az egyszer
 Az én kívánságom.

V.

Sokat eltudok feledni :
 Ölelésed, esőkos ajkad ;
 Bűbajos csilingelését
 Behizelgő szép szavaidnak.

De a mikor beteg voltál
 S készültél is el a földről :
 Én ragadtalak ki téged
 A halál hideg kezéből.

Másodszor születted akkor . . .
 Új életet adtam neked,
 S most nem tudlak felejtani
 Téged : . . az én gyermekemet.

VI.

Mikor betegen feküdtél
 S szeretettel ápoltalak,
 Szüntelenül egy sipláda
 Muzsikált az ablak alatt.

Hítvány, rongyos muzsikája!
 Szét szerettem volna zúzni . . .
 Hiszen az én kis betegem
 Miatta nem tud aludni.

. . . . .

Véletlenül újra hallom . . .
 S a mit akkor úgy utáltam
 Annyi érzésteli hangot
 Találok e sipládában.

VII.

Elhantoltam szerelmemet
 Erőszakkal, élve.
 Vágyó ének ő utána
 Szívemnek verése.

Tudom, tudom teljesedik
 Szívem vágyódása:
 Mellé kerül, sirba kerül
 Ő is nem sokára.

VIII.

Ha rád nézek, s szép szemedet,
Szűzi arcod látom,
Hiszem, hiszem, hogy az egész
Menyországi álom.

Ha távol vagy s a lelkedet
Az én lelkem látja:
Érzem: te vagy boldogságom
Élő Golgotája.

IX.

Talán nem is vagy te olyan,
A milyenek látlak . .
Sokszorossát, százszorossát
Látom a hibádnak.

Talán, talán nem csalódom
Soha, soha benned,
Ha nem tartottalak volna
Földöntúli szentnek.

X.

Képzetelemben ha
 Mosolyogni látlak,
 Azt szeretném, hogy halálra
 Gyötörjön a bánat.

S ha a valóságban
 Látlak megtörötten:
 Érted folydogál szememből
 Legkeserűbb könnyem.

Letagadás.

Teréz . . . és . . . és . . . ej, nó, eszembe
 E férfi név sehogy se jut! . . .
 Szóval szerette ő a lánykát
 S Teréz imádta a fiut.

„Tied örökre!” „„Szép szerelmem““
 „Te mindenem!” „„Te, tiszta szent!”“
 „Nincs, nincs, mi nékem üdvöt adna
 Rajtad kívül sem itt, se fent!”

És hallanók mi most is bizton
 E boldogság telt hangokat,
 Ha példaszó nem tartaná, hogy
 Állandó nincs napunk alatt.

A példaszó kedvére történt
Csupán, hogy egy szép éjjelen
Az ifju urban kezd derengni
Egy fájó, gyötrő sejtelem.

A sejtelem valóra válván,
Szült olyan kínos perczeket,
Hogy mind azt hiven elbeszélni
Ember fiának nem lehet.

A lány levélben kért, könyörgött.
A válasz mindig ez csupán:
„Csak megvetés, csak gyűlölet, mit
Megérdemelsz, te csalfa lány!”

„Még megbocsátni?!.. Bünt feledni?!..
Nem, nem . . . de mégis . . . tudd tehát:
Én nem haragszom, de szerelmem
Örökre már le rombolád!”

„Feledve bűnöd és szerelmed,
Feledve minden érzelem . . .
A mit tetőled kérek: az csak,
Hogy végre békét hagyj nekem!”

Önök most persze kérdik tőlem:
Az ifju most mért nyugtalan?
Hiszen szerelme nem zavarja
S a lánytól is már nyugta van.

Mért ment hát tegnap késő éjjel
A lány felé, a ház alá,
És zsebkendőjét könnye árja
Oly nedvessé mért áztatá?

Mért dült a falnak és zokogva
Mért mondta egyre: „Istenem,
Igaz, hogy én őt arra kértem,
De ő békét mért hagy nekem?!”

Felelni erre — köztünk szólva —
Bár röstellem, én sem tudok,
Csak annyit mondok, történt ennél
Ezernyi más furesább dolog.

Például: másnap mért meneszté
Az ifju azt a levelet:
„Ha tudnám lány, hogy még szeretlek,
Százszor kitépném szívemet!”

Beteg vagyok.

Beteg vagyok . . s meg is halok talán . . .
Már nem viszem soká, úgy érzem.
De ti, fiuk, barátotok után
Ne sirjatok a temetésem!

Hiszen nem messzi visznek engem el.
És visszatérni onnan is lehet . . .
Ha ajkatok kesergő dalra kel,
A bús zenére újra itt leszek.

S ha búsan, szótlán megcsalatra jár
Magányos uton egy közületek
S ha nem talál sehol vigaszt imár :
Társúl szegődve én ott, ott leszek.

S kinek szivén a vágy csak omladék
S lelkére békót vert a küzdelem,
Ha halni vágy, jövök majd érte még,
Hogy újra haljak s ő haljon velem.

Anyá.

Csak most tudom, mit vesztek én te benned,
S hogy mit jelent : anyátlan nőni fel.
A fűj is akkor érzi gyöngeségét,
Mikor viharban, vészben útra kel.

Erőnk : a hit ; de magvát h'jába hinti
Lelkünkbe más, mint édes jó anya,
Igaz hajtást nem tud világra hozni
Más, mint az ő szíve varázslata.

Csak egy csalódás . . . s már is összedulva
Boldogságom reményem és hitem . . .
Nem volt anyám . . . s ha nincs anya, akárki,
Hitet hogy adjon: senki, senki sem!

Csak most tudom, mit vesztek én te benned,
S hogy mit jelent: anyátlan nőni fel.
A fűj is akkor érzi gyöngeségét,
Mikor viharban, vészben útra kel.

Az Adrián.

Dühöng a Bóra . . . Tombol, csapkod
Az Adria egy szirt falon.
A szirt pedig kaczagva mondja:
„Nem törsz meg engem vén bolondja!
Az csak embernél vagyon,
Hogy a szivet porrá tiporja
Egy könyesepnyi fájdalom!”

A vár fokán.

Itt állok egymagamban
E régi vár fokán.
Szemem bár jobbra-balra néz
Lelkem lát most csupán.
A képzelet varázskéze
A multnak képét írja le;
S habár csodálva nézem azt
Az ajkamon mosolyt fakaszt,
Fanyar mosolyt.

Hát érdemes volt hajdan
Itt vívni bősztusát?
Vérrel támadni s védeni
E hitvány vár falát?
Hiszen harc nélkül is leszen
Ember társunkból holt tetem;
Vérezzék bár milljó kebel
A várt mindig rom váltja fel,
Rom, omladék.

Pacsirta.

Mindig vígan szól a nóta!
 Beh boldog vagy kis madárka
 Nincsen soha bánatod!
 Nem, nem is lehet panaszra,
 Mint nekem, oly nagy okod.

Ha az én bánatom tudnád,
 Felejtve mostani nótád:
 Új dal kelne ajkadon:
 Fájó szívvel panaszolnád
 Te is az én bánatom.

Leesöndesül?

Talán leesöndesül szívemben
 A szenvedés . . s megnyugszom én;
 S majdan boldogságot találok
 A házasságnak lágy ölén.

Avagy a csöndes boldogságot
 Szívem nem tűri meg imár,
 S a vágy mindig csak arra űzi,
 A hol rá vész viharja vár?

Hiába tárja föl a róna
 Nyugalmas, kéjjes édenét:
 A zerge még sem hadja érte
 A sziklák rémes rejtekét!

Itélet.

„A hol csak ember él, neved
 Ott szájról-szájra jár.
 Csodálja bölcsességedet
 Szegény, gazdag, király.
 Zarándokolva jó feléd
 Király, gazdag, pór, csőcselék,
 Igazságot keresve itt
 S a vérző sebre balzsam irt.“

„Oh, böles, habár a lelkemen
 Egy kinzó seb sajog,
 Nem kell a gyógyszered nekem,
 Itt nem azért vagyok.
 Csupán azért: e vakmerő
 Te tőled hallja, hogy a nő
 Mít érdemel, ha esalfa lett?
 És szabd rá büntetésedet.“

A böles egy perczre szóttan áll,
 Majd halkán kel szava:
 „A esalfa asszony vétke bár
 Nem menthető soha,
 Kimondanom még sem lehet
 A büntető itéletet,
 Mig meg nem mondja én nekem
 Van-e bünére védelem?“

Az asszony arca felderül
 Majd pajzánul kaczag:
 „Oh, jól tudom, büntetlenül
 Hagy engem böles szavad.
 Mert halld e szót: e férfi itt
 Oltárhoz engem soh'se vitt
 Nevét nem adta én nekem,
 Csak a szivét, s csak kedvesem!“

„Nem férjed ő, csak kedvesed?!“
 A böles haragra gyúl.

De e harag fegyelmezett
 S a higgadságba fűll.
 „A mért nem földi kéz köte
 E férfinak a keblire,
 Most azt hiszed, hogy bűnödöt
 Én megbocsájthatom neked?!”

„Ha férjed ez, úgy sujtana
 A törvény: bölcs eszem;
 Mert földi szentet moeskol az,
 Ki férjhez hűtelen.
 De égi érzelem kötött
 Hozzá, s mikor megcsaltad őt
 Az isten ellen vétkezél,
 Ő büntet is majd büniüder!”

A kanári.

A kert, a rét zöldülni kezd,
 Virágot is hint rá a nap.
 A sok madár szerelmesen
 Dalol, csieserg a fák alatt.

„Te sárga tollu kis fogoly,
 Te hallgatsz búsan most csupán,
 Pedig vágygyal telt kis szived
 Eped dal, társ, és esók után!

Megszántam, s hoztam párt neki.
S kanárim kis idő alatt
Már türte, várta férjétől
A kéjes, édes csókokat.

S én gondolám: hát nálok is
Oly olesó már a szerelem,
Hogy rátukmálják — hol lehet —
A szívre csakhoggy férj legyen?!

Tanulás.

A holdnak fénye nem fakaszt virágot.
Sugáritól a jég sem olvad el;
Mert fény s meleg rá is a naptól árad
És nem magában termelt fényt lövel.

A szellem, ész, a szív, mely gazdagságát
Csupán kívülről kapta, nyerte: hold.
A csillagok közt futva: megcsodálják,
Ha tündököl a nap: parányi folt.

Raszkolnikov.

Padlás szobád falán penész a kárpit.
 Butorzatod szétmálló rongyhalom.
 Ruházatod már szemétre vágyik.
 Inség, nyomor vonása arcodon.
 És lelkesen dül harcok fergetegje :
 Az érzés tilt, az eszme hajt a tetre.
 Kiszáradt ajkad végre így rebeg :
 „Egy hitvány nő csak, hát megölheted !
 Királyok, hogyha érdekük kívánja,
 Százezreket visznek duló esatákra ;
 Sok drága élet egy célért esupán,
 Az én célom csak egy halált kíván !“

— Sajnálak. Raszkolnikov ! —

Kettőt talált egy hely'tt a fejsze éle :
 Lisbeth is áldozat, meggyilkolád.
 Szaladsz, rohansz a kinesek rejtekére
 És elrablod sokak tulajdonát.
 S mikor a pénz, arany már birtokodban,
 Megundorodva dobtad szerte onnan.
 S a bűn — bűnnek bár el nem ismered —
 Sorvasztja mégis egyre lelkesed.
 Remegve félsz, és légyen bár gyanútlan,
 Mindenki benn gyanakvót látsz te mostan.
 Láz lelkesed, s a tested olyan beteg,
 Hogy ébren, alva szüntelen remeg.

— Szánlak, Raszkolnikov ! —

És végre is törvény elé kerültél,
 Szemedbe mondják: „Rodja gyilkolál!”
 A kít szivedből mélyen megvetettél:
 Birád gyanánt az most feletted áll.
 Itéletét a nép borzadva várja,
 Itélete: „el, el, Szibériába!”
 S kiért kezéd a vérben áztatád,
 El kell, hogy hagyjad nővéred s anyád.
 És jól tudod, a bánat és gyalázat
 A sirba dönti drága, jó anyádat.
 És háborogva rombol lelkeden
 A gyöttelelem, a kinzó gyöttelelem.

— Siratlak Raszkolnikov! —

De egy napon csikorg a börtön zára;
 A nap reád egy fényugárt lövel.
 Előtted áll egy halvány arcú lányka
 Reád borúl és sirva átölel.
 „Oh, Rodja Rodja, ide is követlek,
 Raszkolnikov, hisz oly nagyon szeretlek!
 Először mondja itt e szót neked,
 Habár tudod, hogy réges — rég szeret . . . .
 Van nő tehát, kinek szívébe láthatsz,
 Kítől hűség s örök szerelmet várhatsz.
 Kinek imája, vágya egy csupán:
 „Raszkolnikov” — és a tied e lány!

— Irigyellek, Raszkolnikov! —

A gyónás.

Körültekint . . . Nem vette senki észre . . .
 Beburkolá a sűrű esthomály . . .
 Elrejtőzött egy ablak mélyedésbe,
 Vigyázva, titkon, mint ki lopni jár.

Az ablakon kinéz. A néma csendben
 Csupán az őszi szél kelt némi neszt.
 Zörög az utczalámpa, s lángja lebben,
 Ha egy sohajt a szél utnak meneszt.

„Te őszi szél! Nem bírsz egy lámpalánggal,
 S könnyen kioltasz ember életet.
 Veled talán a más világra szárnyal
 A lelke annak, kít szívem szeret!”

„Te őszi szél! . . . Oh vidd; oh, vidd agyamból
 A vádat is, mely sujtja kedvesem,
 Ne kelljen majd — ha szenvedésem tomból —
 Könyümnek árjait szégyenlenem,“

„Te őszi szél! . . . Hozd azt a boldogságot,
 Hogy megtisztultan lássam halni őt;
 És hinthessek rá szép fehér virágot
 S aztán . . . boríts reám is szemfedőt!”

A szomszéd kis szobában felzokogva
 Ez ifju kedvese kér, esdekel:
 „Oh hozz papot, anyám, a nyugalomra
 Nem térhet lelkem, míg ő nem jön el.“

Az ajtó nyílt. Egy pap lépett be ottan,
 És arra tart, hol fekszik a beteg.
 Az ifju rejtekéből meg se mocezzan,
 Hisz hallgatózni itt is jól lehet.

És gyónni kezd szegény beteg leányka.
 Meg-megtörök a mondat ajkain.
 Kicsiny kezét kulesolja hő imára,
 De megmarad a fájdalom s a kin.

„Szerettem égőn, tiszta lángolással
 S hazudtam annak, kit imádtam én.
 Sebet verék kegyetlen számítással
 Az én szívemre és az ő szívéén.“

„A bűnöm . . ah . . hiszen mást nem tehettem . . .
 Oh, hallgass, hallgass rám, jó szent atyám . . .
 Hogy engem ő örökre elfeledjen
 Magam, magam szidtam, rágalmazám.“

„Mert azt mondták, hogy őt az én szerelmem
 Egy fényes szép jövőtől zárja el,
 S miattam dült a porba szárnysezegetten
 S nem száll — mint sólyom — messzi, messzi fel.“

„Ha szembe jött velem egy jó barátja,
 Arczáról annak azt olvashatám:
 Ha őt szerelmem egykor elbocsátja
 Megint haladhat régi nyomdokán.“

„Én Istenem . . ha rajt az én szerelmem
 Miként hinár, vagy uteza sár tapad:
 A lelkéről le kell, hogy én töröljem
 Habár tudom, hogy szívem megszakad.“

„Ha gyűlöl, megvet, mentve lesz . . s a pályát
 Nem zárja tőle egy szegény leány,
 S őt nem soká tisztelve megcsodálják,
 A porba hullva én leszek csupán.“

„...Ha mástól hallod, meg ne lepjen téged
 — Így szóltam hozzá — bűnöm rengeteg.
 Tipord a sárba azt a tiszta képet,
 Melyet rólam festett a képzeted.““

„Igaz kövyek közt rágalmat hazudtam . .
 S mikor láttam, hogy ő már megvetett,
 Szívébe vissza már hiába vágytam,
 Nem hitte el igaz beszédemet.“

* * *

A pap kilép . . Az ifju megragadja . .
 Ajkára tör, de elnémul a szó.
 Mindkét kezét esókjával elborítja . .
 És végre szól: te, te, mindenható!!

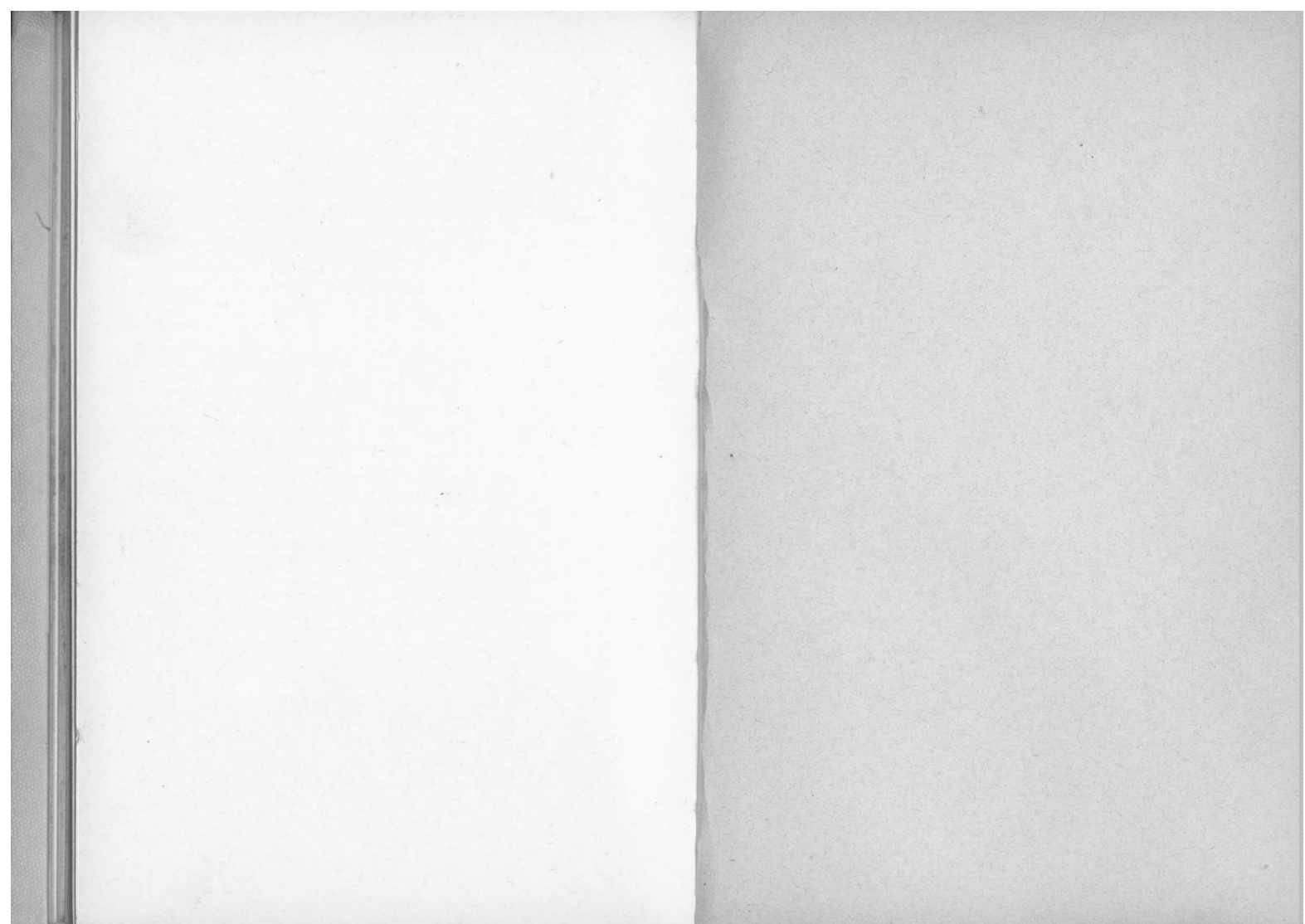
TARTALOM:

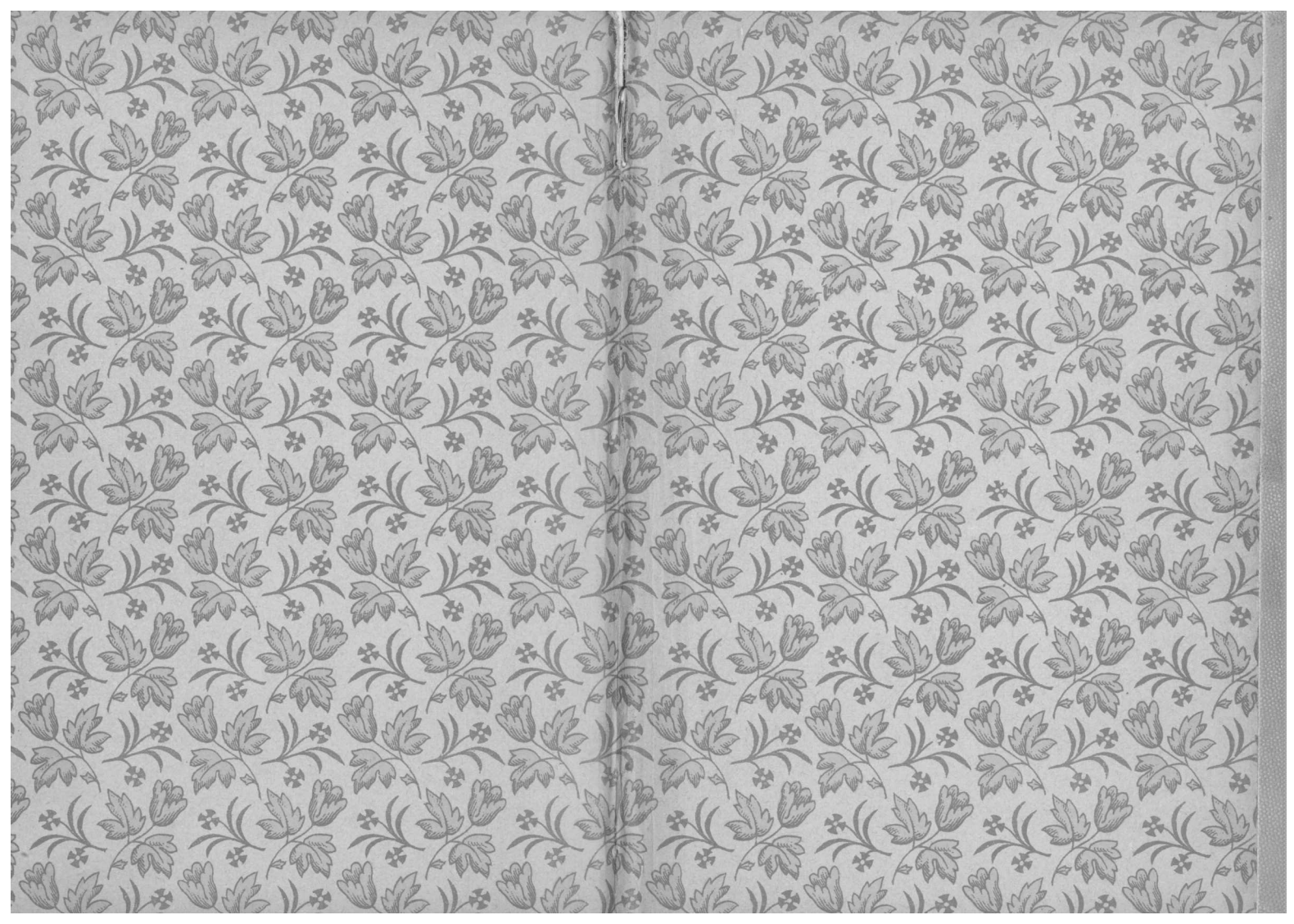
A parkban	5
A cserje	7
Hattyudal	9
Terka napja	11
Névnapjára	12
Csók	14
Vágy	15
Javulás	17
Irigy vagyok	18
Ő és én	20
Szerelmed	21
Rokon	23
Soiree	27
Nem is tudod	29
Hallod, hallod	30
Gerlicze	31
Férfi és nő	36
Szerelem	38

A kis szoba	39
Féltékenység	41
Hervadás	42
Ha tudnák	44
Az én virágom	45
Miért remegsz	46
Lehullott csilfag	48
Szobor	49
Megbüntethetnélek	52
Nem fogsz elüzni	53
Megvetés	55
Vége	56
Ne sirj előttem	58
Átvennem bűnödöt	59
Miért beszéljek	60
Hogyha megtisztítna	61
Dalok. I.	62
II.	64
III.	65
IV.	66
V.	67
VI.	68
VII.	69
VIII.	70
IX.	71
X.	72
Letagadás	73

Beteg vagyok	77
Anyá	79
Az Adrián	81
A várfokán	82
A pacsirta	84
Lecsöndesül	85
Ítélet	86
Kanári	89
Tanulás	91
Raszkolnikov	92
Gyónás	96

KÁLLAY
ŐSZTŐL-
ŐSZIG
1897-98

Kállay Sándor
Ősztől - Őszig
1897-98